

Duin

is een kwartaaluitgave van de Stichting Duinbehoud. Deze stichting zet zich in voor bescherming en herstel van de oorspronkelijke natuur in de duinen en voor het belang van de natuurgerichte recreant.

jaargang 33, nr. 2
juni 2010

ISSN - 0168-7948

Redactie

Bas Arens
Peter van den Berg
Annelies Boutellier
Cindy Butler
Martin de Jonge
Arjen Kok
Moniek Löffler
Frans Micklinghoff
Wim Remmelzwaal
Julius Röntgen

Beeldredacteur

Joost Bouwmeester

Hoofdredacteur

Arnoud van der Meulen

Eindredacteur

Frans Buisink

Pre-press en druk

Veldhuis Raalte

Redactieadres

DUIN, Postbus 664
2300 AR Leiden
Tel: 071-5143719
Fax: idem
stichting@duinbehoud.nl
www.duinbehoud.nl

Donateurschap

Beschermheer/vrouw vanaf € 100,-
Instellingen € 40,-
Particulieren € 21,-
Studenten / 65+ € 17,-
Losse abonnementen € 60,-

Betalingen

giro 40 162 98 ten name van
Stichting Duinbehoud te Leiden

Advertenties

U kunt via het redactieadres contact met Duinbehoud opnemen als u een advertentie in DUIN wilt plaatsen.

© Stichting Duinbehoud

Nieuwe donateurs van de Stichting Duinbehoud kunnen zich aanmelden op het redactieadres.

Vormgeving - Puffin design
René van Rossum

Inhoud

6 Grauwe klauwier terug?

Hoe goed gaat het met de Nederlandse duinen? De grauwe klauwier geeft aan dat duinherstel grote vooruitgang brengt. Foto: René van Rossum

8 Teunisbloem, nachtkaaars aan de kust

Om insecten te lokken werpt de teunisbloem ultraviolet licht in de strijd. In combinatie met een opvallende geur is dat voldoende om bevrucht te worden. In het najaar profiteren veel zaadetende vogels daarvan.

10 Duinherstel Delflandse Kust

Nieuw duingebied werd door Rijkswaterstaat aangelegd om de negatieve effecten van het gebruik van de Tweede Maasvlakte te compenseren. Hoe is de aanleg verlopen en wat zijn de eerste ontwikkelingen?

16 De bruine eikenpage en zijn leefomgeving

Kwijnende eiken en bruine eikenpages blijken een vruchtbare combinatie - voor de page. Ze leggen er bij voorkeur hun eitjes en verraden daarmee hun aanwezigheid in de duinen.

18 Teek verspreidt 'groene' ziekte

Met Lyme-Borreliose valt niet te spotten. Mensen die in de groene sector buitenwerk verrichten, weten er alles van. Koorts, keelpijn, stijve nek, hoofdpijn, spierpijnen, misselijkheid en braken. Of erger.

20 Kop van Schouwen beweegt weer

De duinen van de Kop van Schouwen zijn al eeuwen in beweging. Maar de laatste tientallen jaren is die beweging sterk afgeremd, doordat stuivende duinen sneller dichtgroeien. Een waaiervan maatregelen was noodzakelijk om de problemen te lijf te gaan: LIFE Duinen!

En verder...

2 Column 4 Dwars door de Duinen 12 Duinen in beeld 14 Ansicht 15 Recensies
22 Duinbrand 24 Duinleven

Bij de voorkant: Grauwe klauwier. Foto: René van Rossum

Parasols en parachutes

*Regen daalt neer op pad en
stroomt naar berm en
kruipt onder pad.*

*Het water blijft water,
want damp krijgt geen kans
door dichtheid van pad.*

*Wortel van plant zoekt water en
vindt water onder pad en
concurrent is ver weg.*

*Mens loopt op pad en
hond hobbelt mee en
voormalig voedsel van hond
wordt voedsel voor plant.*

Zo kan men de leefomgeving beschrijven van planten in bermen van (half) verharde paden kort na een duiningang. Struiken krijgen er geen kans, want regelmatig passeert de maaimachine. Kruiden wel. Een van die kruiden is de paardenbloem. Hij staat er met forse bloemhoofdjes en met even forse pluizenbollen, met bladeren die echt blad zijn. Ook verderop in het duin groeien paardenbloemen, in schrale graslanden en bermen. Ze zijn bescheiden met kleine bloemhoofdjes, kleine pluizenbollen en bladeren van hoofdnerf met schriële zijslippen. Je kan je afvragen of dit wel dezelfde soort is. Plant je zo'n armzalige paardenbloem over in een rijkere omgeving, dan wordt Dubbeltje geen Kwartje. Er zijn dus duidelijk genetische verschillen. Bij nader inzien zijn er meer verschillen, bijvoorbeeld het zaadje, nootje genoemd: grijsbruin in rijke bermen, stadse speelplaatsen en vette weiden, roodbruin in schrale duingebieden.

Insecten peuren naar paardenbloems nectar, maar de bestuiving is zinloos. Zelfs een onbevuchte paardenbloem vormt een nootje en elke zaailing is genetisch identiek aan zijn moeder. Zo ontstaan er waaiers van wat men noemt kleine soorten. Exemplaren van dezelfde kleine soort hebben dus identieke genen. Elke kleine soort veroverd zijn eigen omgeving. Hoe talrijker en hoe onderling gevarieerder de kleine soorten, hoe meer ruimte de paardenbloem inneemt. Zie hier het voordeel van biodiversiteit. Normaal zijn planten half verwant aan vader, half aan moeder. Dat geeft een continue waaier van diversiteit, geen waaier dus met kleine sprongetjes zonder tussenvormen. Voor de variatie maakt sprongetjes-al-dan-niet eigenlijk niet veel uit. Trouwens, in zuidelijker streken heb je bij paardenbloemen wel echte bevruchting. Nieuwe tussenvormen kunnen overwaaien naar Nederland.

De bloemsteel loopt aan de zonzijde meestal rood aan, zoals wij pigment kweken tegen overmatige zonnestraling. In droge gebieden is het bladoppervlak minimaal. Zo wordt verdamping beperkt. Sommigen veronderstellen zelfs dat het bloemhoofdje als een parasol de zonnewarmte op het bladrozetje beperkt. Welke andere plant werkt met valscherf én zonnescarf?

PETER VAN DEN BERG

Foto Joost Bouwmeester.

